

Ο περί της Ολιστικής Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης Νόμος του 2022 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 205(Ι) του 2022

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ

- Προοίμιο. ΕΠΕΙΔΗ, η Κυπριακή Δημοκρατία έχει κυρώσει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού με τον περί της Σύμβασης περί των Δικαιωμάτων του Παιδιού (Κυρωτικό) Νόμο, 243 του 1990 5(ΙΙΙ) του 2000 9(ΙΙΙ) του 2010.
- ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, οι πρόνοιες της εν λόγω σύμβασης κατοχυρώνουν το δικαίωμα των παιδιών στην ενημέρωση, στην υγεία και στην προστασία από κάθε μορφής σεξουαλική εκμετάλλευση και βία,
- 21(ΙΙΙ) του 2014. ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, η Κυπριακή Δημοκρατία έχει κυρώσει τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών ενάντια στη σεξουαλική κακοποίηση και σεξουαλική εκμετάλλευση (Σύμβαση Λανζαρότε) με τον περί της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία του Παιδιού από τη Σεξουαλική Εκμετάλλευση και τη Σεξουαλική Κακοποίηση (Κυρωτικό) Νόμο,
- ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, οι πρόνοιες της εν λόγω σύμβασης, προβλέπουν την υποχρέωση του κράτους για ενημέρωση και παροχή πληροφοριών στα παιδιά στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τους κινδύνους της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης και για τα μέτρα που τα ίδια μπορούν να λαμβάνουν ή/και τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους για την προστασία τους έναντι των πιο πάνω κινδύνων,
- 14(ΙΙΙ) του 2017. ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, η Κυπριακή Δημοκρατία έχει κυρώσει τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης) με τον περί της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Κυρωτικό) Νόμο,
- Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε.: L 335, 17.12.2011, σ. 1. ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, με την πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας» προβλέπεται η υποχρέωση του κράτους για λήψη συγκεκριμένων μέτρων για την εξάλειψη κάθε μορφής σεξουαλικής βίας κατά των παιδιών,
- ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το Ψήφισμά του της 24ης Ιουνίου 2021 σχετικά με την κατάσταση της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων στην ΕΕ, στο πλαίσιο της υγείας των γυναικών παροτρύνει τα κράτη-μέλη να διασφαλίζουν την καθολική πρόσβαση όλων των παιδιών σε επιστημονικά ακριβή, τεκμηριωμένη, κατάλληλη για την εκάστοτε ηλικία, χωρίς επικρίσεις και ολοκληρωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση και ενημέρωση,
- ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, με τη Σύσταση CM/Rec(2010)5 της Επιτροπής Υπουργών των κρατών μελών σχετικά με μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου συστήνεται να εξετάσουν την ισχύουσα νομοθεσία και λοιπά μέτρα, να προβούν σε αναθεώρησή τους, να συλλέξουν και να αναλύσουν τα σχετικά δεδομένα προκειμένου να ελέγξουν και να επανορθώσουν κάθε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου,
- 91(Ι) του 2014 105(Ι) του 2014. 115(Ι) του 2021 117(Ι) του 2022. ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Σεξουαλικής Κακοποίησης, της Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας Νόμου και του περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων Νόμου, το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας υποχρεούται να διασφαλίζει ότι τα παιδιά στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τυγχάνουν σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και ενημερώνονται για τους κινδύνους της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και της κακοποίησης, καθώς και για τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να προστατευθούν, αναλόγως της εξελικτικής δυνατότητάς τους,
- ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, κάθε παιδί έχει δικαίωμα σε περιεκτική σεξουαλική διαπαιδαγώγηση και το κράτος έχει νομική υποχρέωση να την παρέχει στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος, ανεξάρτητα από τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις των γονέων επί του θέματος, οι οποίες είναι σεβαστές, στο βαθμό που αυτές εξυπηρετούν την ανάπτυξη και το σεβασμό του δικαιώματος του παιδιού στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας τα οποία κατοχυρώνονται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού και στο βαθμό που αυτές δεν συγκρούονται με το συμφέρον του παιδιού αλλά και με το δημόσιο συμφέρον το οποίο εξυπηρετείται με την παροχή

εκπαίδευσης στα παιδιά που να τα προστατεύει από κάθε μορφής σεξουαλική εκμετάλλευση και να τα προετοιμάζει από κάθε άποψη για την ενήλικη ζωή τους.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, η πολιτεία έχει υποχρέωση να διασφαλίσει ένα υγιές και ασφαλές σχολικό περιβάλλον και να ενσωματώσει στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες ζωής, που ενδυναμώνουν και διασφαλίζουν την ικανότητα του παιδιού να διαχειρίζεται αρμονικά τις σχέσεις του με τους άλλους και με το περιβάλλον,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, η πολιτεία έχει υποχρέωση να προάγει τον αλληλοσεβασμό και την ισότητα των φύλων,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, η διαμόρφωση στάσεων και αντιλήψεων στα παιδιά σε θέματα συμπεριφοράς και κοινωνικών αλληλεπιδράσεων επηρεάζεται καθοριστικά από το έργο που επιτελείται στο πλαίσιο του σχολείου,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, η πρόληψη είναι το καλύτερο μέτρο αντιμετώπισης του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης ανηλίκων,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, η αντιμετώπιση και καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών συνδέεται επιστημονικά με την εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων ποιοτικής ολιστικής σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης,

Για όλους τους πιο πάνω λόγους, η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως περί της Ολιστικής Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης Νόμος του 2022.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ερμηνεία.

2. Στον παρόντα Νόμο, εκτός εάν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια-

«αρμόδια αρχή» σημαίνει τον Υπουργό Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας ή λειτουργό του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας δέοντως εξουσιοδοτημένο από αυτόν·

«εμπλεκόμενοι φορείς» σημαίνει το Γραφείο του Επιτρόπου Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού, το Υπουργείο Υγείας και τις αρμόδιες σε θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης διευθύνσεις, τομείς και υπηρεσίες του, το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας και τις αρμόδιες σε θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης διευθύνσεις και υπηρεσίες του, το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, την Αστυνομία Κύπρου, τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας, το Συμβούλιο για την Εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας, τον Παγκύπριο Ιατρικό Σύλλογο, την Γυναίκολογική Εταιρεία Κύπρου, την Παιδιατρική Εταιρεία Κύπρου, τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Νοσηλευτών και Μαιών, την Παγκύπρια Συντονιστική Επιτροπή Μαθητών και τον Κυπριακό Σύνδεσμο Οικογενειακού Προγραμματισμού·

74(Ι) του 2007
44(Ι) του 2014.

«Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού» σημαίνει τον Επίτροπο, που διορίζεται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 10 του περί Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού Νόμου·

«παιδί» σημαίνει πρόσωπο ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ (18) ετών·

«ολιστική σεξουαλική διαπαιδαγώγηση» σημαίνει τη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης που βασίζεται σε αναλυτικό πρόγραμμα σχετικά με τις γνωστικές, συναισθηματικές, σωματικές και κοινωνικές, πτυχές της σεξουαλικότητας, και έχει ως στόχο να εφοδιάσει το παιδί ή ενήλικο πρόσωπο που φοιτά σε οποιαδήποτε τάξη της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης με γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες που θα το ενδυναμώσει ώστε να συνειδητοποιεί, την υγεία, την ευημερία και την αξιοπρέπειά του, να αναπτύσσει κοινωνικές και σεξουαλικές σχέσεις, να συνειδητοποιεί ότι οι επιλογές του επηρεάζουν τη δική του ευημερία και την ευημερία των άλλων, να κατανοεί τα δικαιώματά του και να διεκδικεί τη διασφάλισή τους, να κατανοεί και να χαίρεται τη σεξουαλικότητά του με υπευθυνότητα, ασφάλεια και συναίνεση στις διαπροσωπικές του σχέσεις και φιλίες, αναλαμβάνοντας την ευθύνη για ενημερωμένες αποφάσεις του για τη δική του σεξουαλική υγεία και ευημερία και των άλλων·

112(Ι) του 2017.

«Συμβούλιο για την Εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας» σημαίνει το Συμβούλιο το οποίο συστήνεται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 4 του περί της Εφαρμογής της Εθνικής

Στρατηγικής για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας Νόμου.

Σκοπός του παρόντος Νόμου.

3. Σκοπός του παρόντος Νόμου είναι η θεσμοθέτηση του πλαισίου για την υποχρεωτική ολιστική σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, μέσω του αναλυτικού προγράμματος σε όλες τις τάξεις και σε όλες τις βαθμίδες της δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ

Παροχή ολιστικής σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης.

4.-(1) Η αρμόδια αρχή, σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και κατόπιν διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς, παρέχει ολιστική σεξουαλική διαπαιδαγώγηση σε παιδιά και ενήλικα πρόσωπα που φοιτούν σε τάξεις της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης.

(2) Η αρμόδια αρχή σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και τους εμπλεκόμενους φορείς υλοποιεί, με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, της Εκπαιδευτικής Επιστημονικής και Πολιτιστικής Οργάνωσης των Ηνωμένων Εθνών (UNESCO) και με βάση τις αρχές εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα, εκπαιδευτικά προγράμματα και διαφωτιστικές διαλέξεις στο πλαίσιο των οποίων διατίθεται στα παιδιά και σε ενήλικα πρόσωπα που φοιτούν σε οποιαδήποτε τάξη της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης εκπαιδευτικό υλικό αναλόγως της βαθμίδας εκπαίδευσης στην οποία βρίσκονται.

(3) Η αρμόδια αρχή μεριμνά για την υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης των εκπαιδευτικών της δημόσιας και της ιδιωτικής εκπαίδευσης σε θέματα οικογενειακού προγραμματισμού και σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης.

Παροχή εκπαιδευτικού υλικού και τεχνικής στήριξης σε ιδρύματα της ανώτερης και της ανώτατης εκπαίδευσης.

5. Η αρμόδια αρχή σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς παρέχει εκπαιδευτικό υλικό και τεχνική στήριξη στα ιδρύματα ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης που επιλέγουν να προσφέρουν προγράμματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στους φοιτητές τους.

Σύστημα παρακολούθησης και σύστημα αξιολόγησης της παρεχόμενης ολιστικής σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης.

6.-(1) Η αρμόδια αρχή εφαρμόζει σύστημα παρακολούθησης της παρεχόμενης ολιστικής σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και των προγραμμάτων και διαλέξεων που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 4, καθώς και σύστημα συνεχούς ποιοτικής και ποσοτικής αξιολόγησης της αποτελεσματικότητάς τους με την ουσιαστική συμμετοχή των παιδιών και εκπαιδευτικών.

(2) Η αρμόδια αρχή το αργότερο μέχρι το τέλος Μαρτίου κάθε έτους υποβάλλει στη Βουλή των Αντιπροσώπων ετήσια έκθεση αναφορικά με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της παρεχόμενης ολιστικής σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και των σχετικών προγραμμάτων κατάρτισης των εκπαιδευτικών για το προηγούμενο έτος.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Έκδοση Κανονισμών.

7. Το Υπουργικό Συμβούλιο, δύναται να εκδίδει Κανονισμούς για την καλύτερη εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Νόμου ή για τη ρύθμιση οποιουδήποτε θέματος χρήζει ή είναι δεκτικό καθορισμού.

Έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου.

8. Ο παρών Νόμος τίθεται σε ισχύ την 1^η Σεπτεμβρίου 2023.